

การศึกษาความต้องการจำเป็นในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

Needs assessment of a supervision of a teaching in a school (an Internship)
in Faculty of education, Pibulsongkram Rajabhat University

สวนีย์ เสริมสุข^{**}

Sawanee Sermsuk

สุขแก้ว คำสอน^{***}

Sukkaew Comesor

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม และ 2) ประเมินความต้องการจำเป็นในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาชั้นปีที่ 5 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จำนวน 192 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามมีลักษณะ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 3 ระดับ แบบตอบสนองคู่ (Dual-response format) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ประเมินความต้องการจำเป็นโดยใช้เทคนิค Modified Priority Needs Index (PNI_{modified}) และการวิเคราะห์เมทริกซ์ (matrix analysis)

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทั้งรายด้านและในภาพรวมมีระดับการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ในการฝึกชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า นักศึกษามีความต้องการที่จะได้รับข้อเสนอแนะ และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร และการวิจัยในชั้นเรียน มีค่า PNI_{modified} เท่ากับ 0.19 เป็นอันดับแรก และการดำเนินการนิเทศส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานการนิเทศที่สูงกว่าเกณฑ์และดีเกินคาด

คำสำคัญ การนิเทศ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู

**

อาจารย์ ดร. ประจักษ์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามสงคราม email: v_svanee@hotmail.com

รองศาสตราจารย์ ดร. ประจักษ์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามสงคราม email: sukkaew006@hotmail.co.th

Abstract

The purpose of this research were to 1) study of the state of a supervision of a teaching in a school (an Internship), the faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University. 2) needs assessment of a supervision of a teaching in a school (an Internship), the faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University as perceived by the preservice teacher students.

A Stratified random sampling technique were 192 fifth-years in the faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University taking a teaching internship in the year 2015. The research instrument used for this research is a questionnaire. The questionnaire came with a 3-leveled rating scale with dual-response format. The statistics used are Mean, S.D. and needs assessment using the Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) technique and matrix analysis.

The research findings found that 1) The state of supervision according to the perception of the students. Teaching Internship II (Internship II), Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University both the overall and the overall level of supervision is moderate. 2) Pre-service teacher students need to get recommendations and guidance from the teaching supervisors from education faculty about course analysis and classroom action research($PNI_{modified}$ 0.19). And most supervision activities have a higher supervisory performance and beyond expectation.

Keywords: supervision of a teaching, internship, pre-service teacher

บทนำ

การปฏิรูปหลักสูตรการผลิตครูในประเทศไทย ได้เริ่มขึ้นตั้งแต่ปีการศึกษา 2547 โดยมี การเปลี่ยนแปลงจากหลักสูตรการผลิตครู 4 ปี เป็นหลักสูตรการผลิตครู 5 ปี มุ่งเน้นให้นักศึกษาได้มีโอกาสฝึกปฏิบัติงานในสถานการณจริงมากขึ้น ส่งผลให้สถาบันผลิตครูต้องดำเนินการปรับเปลี่ยนรายวิชาเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ (Field experiences) ใหม่ ซึ่งสถาบันผลิตครูแต่ละแห่งมีการจัดการเนื้อหาและกิจกรรมที่จัดให้แก่ นักศึกษาในแต่ละรายวิชา จำนวนหน่วยกิต และการกำหนดให้นักศึกษาเรียนแต่ละรายวิชาในปี การศึกษาต่างๆ แตกต่างกันไป โดยมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้นักศึกษาได้รับประสบการณ์จริงจากโรงเรียน เกี่ยวกับการบริหารจัดการภายในโรงเรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเป็นครูที่ปรึกษา และ การพัฒนาบุคลิกลักษณะความเป็นครู (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา, 2547) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ปรับปรุงระบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู มุ่งให้นักศึกษา เกิดความสามารถตามผลลัพธ์การเรียนรู้ในรูปของชุดวิชา จำนวน 5 รายวิชา ได้แก่ การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 1 การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 2 การปฏิบัติงานวิชาชีพครู 3 การปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษา 1 และการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 โดยจัดให้นักศึกษาได้ฝึกประสบการณ์ในสถานการณจริง ใช้เวลาอยู่ในโรงเรียนจำนวน 1 ปี โดยมีจุดเน้นที่นำหลักการทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติภายใต้การผ่านการเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติในการฝึกการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษาตลอดระยะเวลา 1 ปี นักศึกษาจะได้ฝึกปฏิบัติการสอน ในกลุ่มสาระที่ตรงกับสาขาวิชา มีการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน บันทึกผลการเรียนรู้ นำปัญหาของผู้เรียนมา วางแผนดำเนินการพัฒนาปรับปรุงวิธีการจัดการเรียนการสอน และรายงานผลการฝึกอย่างเป็นระบบ นักศึกษา ฝึกสอนต้องพบกับประสบการณ์จริง และปัญหาในการฝึกประสบการณ์มากมาย

การฝึกสอนถือเป็นส่วนสำคัญของการผลิตครู งานวิจัยของ Ozek (2009) ที่ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับ ประสบการณ์สอนของนักศึกษาครูในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู พบว่า ประสบการณ์ในการสอนส่งผลต่อการ พัฒนาตนเองและวิชาชีพ เนื่องจากนักศึกษาได้ตระหนักถึงจุดอ่อนและจุดแข็งในการสอนของตนเอง รวมถึง ทักษะคติในการสอน และการจัดการเรียนรู้ให้กับผู้เรียนที่หลากหลาย และผลการวิจัยยังพบว่า อาจารย์นิเทศก์ และครูพี่เลี้ยงมีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน และกระตุ้นให้การฝึกประสบความสำเร็จ ด้วยการให้ข้อเสนอแนะ (feedback) แก่พวกเขา อาจารย์นิเทศก์และกระบวนกรนิเทศจึงเป็นส่วนสำคัญที่มีผลต่อการฝึกสอน หาก อาจารย์นิเทศก์ (สุจินดา ม่วงมี, 2549) กระบวนกรนิเทศเป็น กระบวนกรติดตาม ช่วยเหลือชี้แนะแนวทางให้แก่นักศึกษา เพื่อให้นักศึกษาสามารถค้นหาปัญหา วิเคราะห์ปัญหา และหาแนวทางใน การแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ ส่งผลทำให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาศักยภาพในการดำเนินงาน รวมถึงช่วยสร้างความมั่นใจ ภาคภูมิใจ รักและศรัทธาในวิชาชีพ ดังนั้น กระบวนกรนิเทศและ กำกับติดตามจะช่วยเหลือให้นักศึกษาผ่านและประสบความสำเร็จในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพ ซึ่งคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เล็งเห็นความสำคัญในข้อนี้ จึงได้แต่งตั้งอาจารย์นิเทศก์ ของมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นบุคลากรที่คณะครุศาสตร์ในสาขาวิชาที่มีนักศึกษาออกฝึกปฏิบัติงานวิชาชีพครู หรือ เป็นอาจารย์อื่นในคณะที่มีความรู้และประสบการณ์ที่สอดคล้องกับการฝึกปฏิบัติงานของนักศึกษา มีบทบาทในการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือต่างๆ แก่นักศึกษา จากที่กล่าวมาข้างต้น

เพื่อให้การนิเทศประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงได้ทำศึกษาความต้องการในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุติวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามเพื่อให้ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับทราบข้อมูลสภาพและความต้องการเกี่ยวกับการนิเทศในเชิงประจักษ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเหล่านี้ไปสู่การพัฒนา และปรับปรุงแก้ไขการนิเทศให้กับนักศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุติวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
2. เพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุติวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาความต้องการในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุติวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 จำนวน 386 คนที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2558 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามจำนวน 8 สาขาวิชา

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่กำลังฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในปีการศึกษา 2558 คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม จาก 8 สาขาวิชา คือ การศึกษาปฐมวัย ภาษาอังกฤษ ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทั่วไป ดนตรีศึกษา พลศึกษา และการศึกษาพิเศษ จำนวน 192 คน ขนาดของกลุ่มตัวอย่างได้มาจากการคำนวณโดยใช้สูตร Yamane ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ใช้สาขาวิชาเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริง และความคาดหวังเกี่ยวกับความต้องการได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม มีลักษณะแบบตอบสนองคู่ (Dual-response format) ในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านปฏิบัติการสอน ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และด้านการวิจัยในชั้นเรียน

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ มีการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ได้ข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.67 ถึง 1.00 และได้ค่าความเที่ยงของข้อคำถามในส่วนของสภาพการนิเทศมีค่าความเที่ยง เท่ากับ 0.96 และในส่วนของความคาดหวังเกี่ยวกับสภาพการนิเทศ มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2558 โดยใช้วิธีการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งเป็นช่วงกิจกรรมการสัมมนาระหว่างฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเก็บข้อมูลกับนักศึกษาชั้นปีที่ 5 ที่กำลังออกฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการประมวลผลข้อมูลทางสถิติซึ่งมีการประมวลผลข้อมูลเป็นขั้นตอนโดยใช้สถิติวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. สภาพที่เป็นจริง และความคาดหวังของนักศึกษาเกี่ยวกับการได้รับจากอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านปฏิบัติการสอน ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และด้านการวิจัยในชั้นเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าเฉลี่ย (mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เกณฑ์ในการแปลผลคะแนนเฉลี่ยของผู้ตอบแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ระดับดังต่อไปนี้ (บุญส่ง นิลแก้ว, 2541)

2.50-3.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ มาก

1.50-2.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ ปานกลาง

1.00-1.49 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับ น้อย

2. การจัดลำดับความต้องการจำเป็นเกี่ยวกับของนักศึกษาเกี่ยวกับการได้รับการได้รับการนิเทศจากอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านปฏิบัติการสอน ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และด้านการวิจัยในชั้นเรียน โดยเลือกใช้ 2 เทคนิคประกอบการจัดลำดับความต้องการจำเป็น เทคนิคแรกเป็นเทคนิค Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) ซึ่งเป็นสูตรของ นางลักษณ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช ได้ปรับการคำนวณมาจากค่าดัชนี PNI โดยการหารค่าผลต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง ($I = Importance$) และค่าเฉลี่ยสภาพที่เกิดขึ้นจริง ($D = Degree of Success$) ด้วยค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน (D) เพื่อถ่วงน้ำหนัก หลังจากนั้นนำมาจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น โดยจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงค่าจากมากไปหาน้อย ดังสูตรต่อไปนี้

$$PNI_{modified} = \frac{I-D}{D}$$

เมื่อ $PNI_{modified}$ หมายถึงดัชนีการเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น

I หมายถึงค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง

D หมายถึงค่าเฉลี่ยของสภาพที่เกิดขึ้นจริง

เทคนิคที่สองเป็นการวิเคราะห์เมทริกซ์ (matrix analysis) วิเคราะห์โดยแบ่งตารางออกเป็น 4 ช่อง แสดงความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริง (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดจุดตัดโดยใช้คะแนนเฉลี่ยรวมของแต่ละชุดข้อมูลของคะแนนเฉลี่ย ดังนี้ จุดตัดของเมทริกซ์ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร 1 (2.81,2.36) ด้านกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน (2.79,2.41) ด้านปฏิบัติการสอน (2.79,2.39) ด้านการ

วิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา (2.77,2.34) และด้านการวิจัยในชั้นเรียน (2.77,2.33) โดยกำหนดให้

แกน x แทน ความคาดหวังของนักศึกษาในการได้รับการนิเทศจากอาจารย์คณะครุศาสตร์

แกน y แทน สภาพที่เป็นจริงที่นักศึกษาได้รับการนิเทศจากอาจารย์คณะครุศาสตร์

ทั้ง 4 ช่องมีการแปลความหมาย ดังนี้

ช่องที่ 1 การดำเนินการได้รับการนิเทศที่สูงกว่าเกณฑ์ หมายถึง การได้รับข้อเสนอแนะช่วยเหลือปรับปรุง จากอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในระดับสูง แต่ไม่คาดหวังว่าจะรับคำแนะนำ

ช่องที่ 2 การดำเนินการนิเทศที่ดีเกิดคาด หมายถึง การได้รับข้อเสนอแนะช่วยเหลือปรับปรุง จากอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ในระดับสูง และมีความคาดหวังว่าจะได้รับคำแนะนำระดับสูง

ช่องที่ 3 การได้รับการนิเทศที่ต้องปรับปรุงเร่งด่วน หมายถึง การได้รับข้อเสนอแนะช่วยเหลือปรับปรุง จากอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในระดับในระดับต่ำ แต่มีความคาดหวังว่าจะได้รับคำแนะนำระดับสูง

ช่องที่ 4 การนิเทศที่ต้องปรับปรุงแต่ไม่เร่งด่วน หมายถึง การได้รับข้อเสนอแนะช่วยเหลือปรับปรุง จากอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามในระดับในระดับต่ำ แต่ไม่คาดหวังว่าจะได้รับคำแนะนำระดับสูง แสดงดังภาพ 1

ช่องที่ 1 การดำเนินการได้รับการนิเทศที่สูงกว่าเกณฑ์	ช่องที่ 2 การดำเนินการนิเทศที่ดีเกิดคาด
ช่องที่ 4 ควรดำเนินการนิเทศเพิ่มเติมแต่ไม่เร่งด่วน	ช่องที่ 3 ต้องดำเนินการนิเทศเพิ่มเติมแบบเร่งด่วน

ภาพ 1 เมทริกซ์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริง

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผลการศึกษาสภาพการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทั้งรายด้านและในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านปฏิบัติการสอน ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน มีระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ยมีค่าอยู่ระหว่าง 2.33-2.41 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับ พบว่า ด้านที่มีสภาพการนิเทศที่มีค่าเฉลี่ยสูงไปต่ำสุด คือ ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านปฏิบัติการสอน ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 2.39 2.36 2.34 และ 2.33 ตามลำดับ ดังตาราง 1

ตาราง 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นของสภาพการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Internship) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ข้อรายการ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศ
ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร			
1. การบันทึกข้อมูลตามองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษา กลุ่มสาระการเรียนรู้	2.42	0.54	ปานกลาง
2. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับ สาระการเรียนรู้แกนกลาง	2.37	0.56	ปานกลาง
3. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับ ตัวชี้วัด	2.41	0.54	ปานกลาง
4. การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดรายปี/รายภาค กับสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค	2.32	0.56	ปานกลาง
5. การเขียนคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัด	2.26	0.54	ปานกลาง
6. การจัดทำโครงสร้างรายวิชา	2.38	0.56	ปานกลาง
7. การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ตลอดปี/ภาค	2.38	0.58	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.36	0.42	ปานกลาง
ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน			
8. การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	2.45	0.55	ปานกลาง

ข้อรายการ	\bar{X}	SD	ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการนิเทศ
9. การเขียนตัวชี้วัดได้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	2.41	0.56	ปานกลาง
10. การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	2.41	0.56	ปานกลาง
11. การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน	2.38	0.55	ปานกลาง
12. การออกแบบสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	2.42	0.55	ปานกลาง
13. การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เวลาเรียน และสภาพห้องเรียน	2.40	0.52	ปานกลาง
14. การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้	2.36	0.53	ปานกลาง
15. การทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.43	0.57	ปานกลาง
16. การใช้ภาษาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และสื่อความหมาย	2.43	0.56	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.41	0.43	ปานกลาง
ด้านปฏิบัติการสอน			
17. การเลือกใช้วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่ สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระที่สอน	2.43	0.53	ปานกลาง
18. การจัดลำดับขั้นตอนในการสอน	2.46	0.57	ปานกลาง
19. ความถูกต้องแม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของ เนื้อหาที่สอน	2.39	0.55	ปานกลาง
20. การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอน	2.37	0.53	ปานกลาง
21. การเลือกใช้คำถามให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและตรง ประเด็นกับเนื้อหาที่สอน	2.35	0.51	ปานกลาง
22. การสอดแทรกจริยธรรมแก่ผู้เรียน	2.33	0.57	ปานกลาง
23. เทคนิคการเสริมแรง	2.43	0.53	ปานกลาง
24. เทคนิคในการเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.40	0.55	ปานกลาง
25. การเลือกใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลายในขณะสอน	2.32	0.55	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.39	0.43	ปานกลาง

ข้อรายการ	\bar{X}	SD	ระดับความ คิดเห็นเกี่ยวกับ การนิเทศ
ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา			
26. การวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน	2.36	0.53	ปานกลาง
27. การบรรยายสภาพการดำเนินการจัดการเรียนรู้	2.39	0.53	ปานกลาง
28. การวิเคราะห์ผลการจัดเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็น	2.33	0.55	ปานกลาง
29. การสรุปผลการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา	2.32	0.54	ปานกลาง
30. วิธีเขียนรายงานให้ถูกต้องตามรูปแบบ	2.31	0.54	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.34	0.47	ปานกลาง
ด้านการวิจัยในชั้นเรียน			
31. การวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้เรียน	2.40	0.57	ปานกลาง
32. การกำหนดวัตถุประสงค์ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา	2.39	0.53	ปานกลาง
33. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2.30	0.58	ปานกลาง
34. การกำหนดนวัตกรรมและวิธีการแก้ปัญหา	2.29	0.61	ปานกลาง
35. การสร้างและใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	2.30	0.60	ปานกลาง
36. ขั้นตอนการออกแบบการวิจัย	2.28	0.64	ปานกลาง
37. การเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	2.28	0.60	ปานกลาง
38. การวิเคราะห์ผลการวิจัย	2.33	0.60	ปานกลาง
39. การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย	2.36	0.61	ปานกลาง
40. การเขียนรายงานวิจัย	2.34	0.58	ปานกลาง
เฉลี่ยรวม	2.33	0.49	ปานกลาง
เฉลี่ยรวมทั้งหมด	2.37	0.40	ปานกลาง

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ในการฝึกชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการนิเทศตามการรับรู้ของนักศึกษา ในการฝึกชุดวิชาการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา 2 (Internship II) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร 2) ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) ด้านปฏิบัติการสอน 4) ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และ 5) ด้านการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ในส่วนนี้เป็นขั้นตอนของการระบุความต้องการจำเป็นโดยนิยามความต้องการจำเป็นตามโมเดลความแตกต่าง และจัดลำดับความสำคัญของการระบุความต้องการจำเป็นโดยใช้สูตรคำนวณ Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$) รวมถึงใช้เทคนิคการวิเคราะห์เมทริกซ์ (matrix analysis) เพื่อแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริง (สุวิมล ว่องวานิช, 2550)

ผลการวิเคราะห์พบว่า นักศึกษามีความต้องการที่จะได้รับข้อเสนอแนะ ช่วยเหลือ และปรับปรุง และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร และการวิจัยในชั้นเรียน มีค่า $PNI_{modified}$ สูงที่สุดเป็นอันดับแรก เท่ากับ 0.19 หากพิจารณารายชื่อในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร พบว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นได้รับข้อเสนอแนะ และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับการเขียนคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัดเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดรายปี/รายภาค กับสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.25 และ 0.21 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริงของการนิเทศเกี่ยวกับการวิเคราะห์หลักสูตร พบว่า สิ่งที่อาจารย์นิเทศต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ตามความคาดหวังของนักศึกษา คือ การให้คำแนะเกี่ยวกับการเขียนคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้ และสิ่งที่ควรดำเนินการแต่ไม่เร่งด่วน คือ การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดรายปีกับสาระการเรียนรู้

2.2 ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นได้รับข้อเสนอแนะ และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับการกำหนดวิธีการการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การเขียนตัวชี้วัดได้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.18 และ 0.17 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริงของการนิเทศเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน พบว่า สิ่งที่อาจารย์นิเทศต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ตามความคาดหวังของนักศึกษา คือ การเขียนตัวชี้วัดได้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และสิ่งที่ควรดำเนินการ แต่ไม่เร่งด่วน คือ การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เวลาเรียน และสภาพห้องเรียน, การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัด และจุดประสงค์การเรียนรู้ และการกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับผู้เรียน

2.3 ด้านปฏิบัติการสอน พบว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นได้รับข้อเสนอแนะ และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับการสอดแทรกจริยธรรมแก่ผู้เรียน เป็นอันดับแรก รองลงมาคือ ความถูกต้องแม่นยำและทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของเนื้อหาที่สอน, การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน,

การเลือกใช้คำถามให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและตรงประเด็นกับเนื้อหาที่สอน และการเลือกใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลายในขณะสอน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.20 0.18 0.18 0.18 และ 0.18 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริงของการนิเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน พบว่า สิ่งที่อาจารย์นิเทศต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ตามความคาดหวังของนักศึกษา คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน ความถูกต้องของเนื้อหา และสิ่งที่ควรดำเนินการแต่ไม่เร่งด่วน คือ การสอดแทรกจริยธรรม, การเลือกใช้คำถามในการสอน และการเลือกใช้วิธีการวัดผลและประเมินผล

2.4 ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา พบว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นได้รับข้อเสนอแนะ และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับการสรุปผลการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และวิธีเขียนรายงานให้ถูกต้องตามรูปแบบเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็น และการวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.20 0.20 0.18 และ 0.18 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริงของการนิเทศเกี่ยวกับผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา พบว่า ไม่มีรายการที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ตามความคาดหวังของนักศึกษา และสิ่งที่ควรดำเนินการ แต่ไม่เร่งด่วน คือ การวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็น

2.5 ด้านการวิจัยในชั้นเรียนพบว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นได้รับข้อเสนอแนะ และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศเกี่ยวกับขั้นตอนการออกแบบการวิจัย และการเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นอันดับแรก รองลงมาคือ การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การกำหนดนวัตกรรมและวิธีการแก้ปัญหา การสร้างและใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ผลการวิจัย มีค่า $PNI_{modified}$ เท่ากับ 0.21 0.21 0.20 0.20 0.20 และ 0.20 ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริงของการนิเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน พบว่า สิ่งที่อาจารย์นิเทศต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน ตามความคาดหวังของนักศึกษา คือ การวิเคราะห์ผลวิจัย และสิ่งที่ควรดำเนินการ แต่ไม่เร่งด่วน คือ การกำหนดนวัตกรรม และวิธีการ, การสร้างและใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล, การเลือกใช้สถิติ และขั้นตอนการออกแบบการวิจัย แสดงดังตาราง 2 และตาราง 3

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพและความคาดหวังที่จะได้รับการนิเทศ และการจัดลำดับความต้องการจำเป็นในการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Internship) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

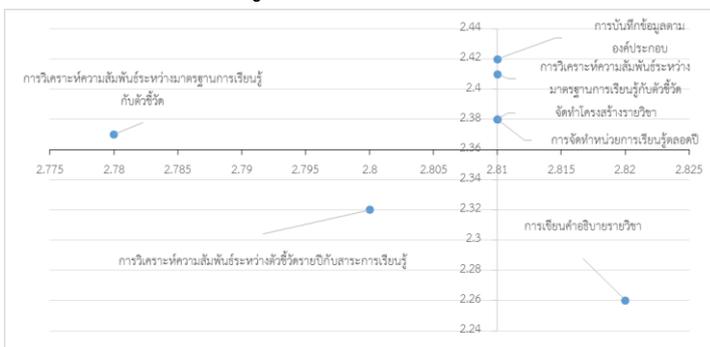
ข้อรายการ	สภาพที่เกิดขึ้นจริง		สภาพที่คาดหวัง		PNI _{modified}	Ranking
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
1. ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร						
1.1 การบันทึกข้อมูลตามองค์ประกอบของหลักสูตรสถานศึกษากลุ่มสาระการเรียนรู้	2.42	0.54	2.81	0.42	0.16	7
1.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับสาระการเรียนรู้แกนกลาง	2.37	0.56	2.78	0.46	0.17	5
1.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานการเรียนรู้กับตัวชี้วัด	2.41	0.54	2.81	0.43	0.17	5
1.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดรายปี/รายภาค กับสาระการเรียนรู้รายปี / รายภาค	2.32	0.56	2.80	0.44	0.21	2
1.5 การเขียนคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้และตัวชี้วัด	2.26	0.54	2.82	0.44	0.25	1
1.6 การจัดทำโครงสร้างรายวิชา	2.38	0.56	2.81	0.42	0.18	3
1.7 การจัดทำหน่วยการเรียนรู้ตลอดปี/ภาค	2.38	0.58	2.81	0.42	0.18	3
ภาพรวมด้านหลักสูตร	2.36	0.42	2.81	0.36	0.19	
2. ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
2.1 การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้	2.45	0.55	2.82	0.42	0.15	7
2.2 การเขียนตัวชี้วัดได้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้	2.41	0.56	2.81	0.42	0.17	2
2.3 การเขียนจุดประสงค์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสาระและกิจกรรมการเรียนรู้	2.41	0.56	2.79	0.44	0.16	3
2.4 การกำหนดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ที่	2.38	0.55	2.76	0.46	0.16	3

ข้อรายการ	สภาพที่เกิดขึ้น		สภาพที่คาดหวัง		PNI _{modified}	Ranking
	จริง		คาดหวัง			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
เหมาะสมกับผู้เรียน						
2.5 การออกแบบสื่อการเรียนรู้ และแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน	2.42	0.55	2.80	0.44	0.16	3
2.6 การเลือกกิจกรรมการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับนักเรียน เวลาเรียน และสภาพห้องเรียน	2.40	0.52	2.79	0.45	0.16	3
2.7 การกำหนดวิธีการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับตัวชี้วัดและจุดประสงค์การเรียนรู้	2.36	0.53	2.79	0.44	0.18	1
2.8 การทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	2.43	0.57	2.79	0.45	0.15	7
2.9 การใช้ภาษาในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และสื่อความหมาย	2.43	0.56	2.80	0.45	0.15	7
ภาพรวมด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2.41	0.43	2.79	0.36	0.16	
3. ด้านปฏิบัติการสอน						
3.1 การเลือกใช้วิธีสอนและกิจกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับจุดประสงค์ และเนื้อหาสาระที่สอน	2.43	0.53	2.81	0.42	0.16	6
3.2 การจัดลำดับขั้นตอนในการสอน	2.46	0.57	2.81	0.44	0.14	8
3.3 ความถูกต้องแม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบันของเนื้อหาที่สอน	2.39	0.55	2.83	0.43	0.18	2
3.4 การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน	2.37	0.53	2.81	0.44	0.18	2
3.5 การเลือกใช้คำถามให้เหมาะสมกับระดับของผู้เรียนและตรงประเด็นกับเนื้อหาที่สอน	2.35	0.51	2.76	0.47	0.18	2

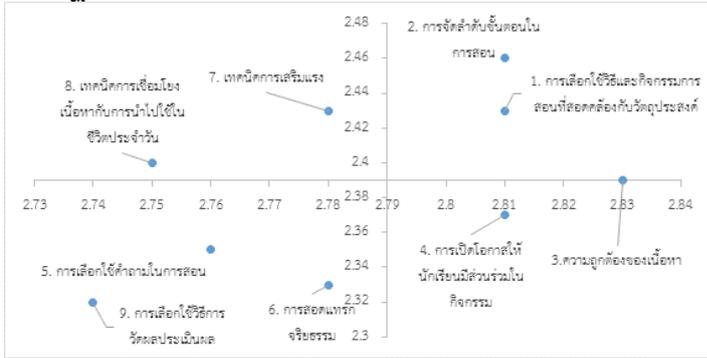
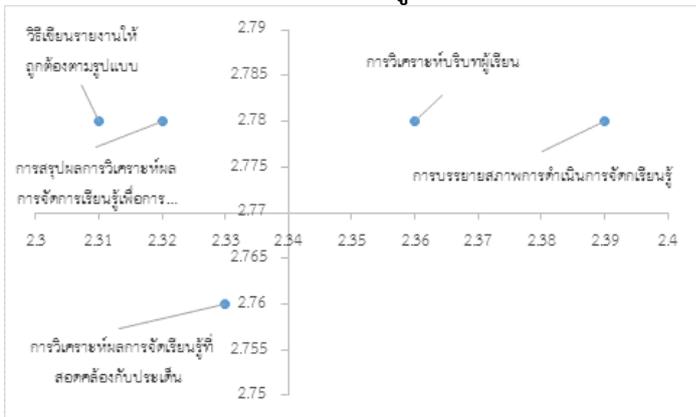
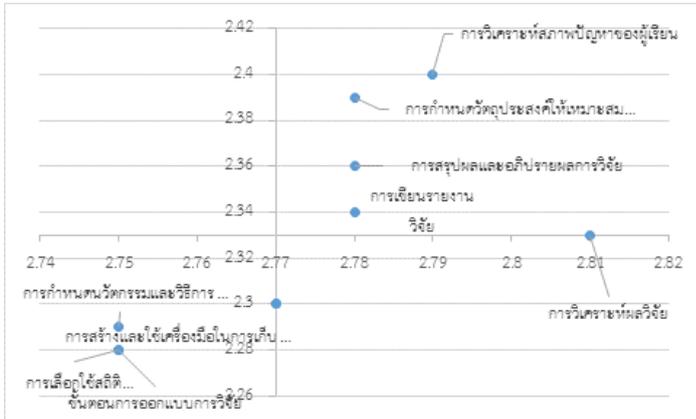
ข้อรายการ	สภาพที่เกิดขึ้น		สภาพที่คาดหวัง		PNI _{modified}	Ranking
	จริง					
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
3.6 การสอดแทรกจริยธรรมแก่ผู้เรียน	2.33	0.57	2.78	0.46	0.20	1
3.7 เทคนิคการเสริมแรง	2.43	0.53	2.78	0.45	0.14	8
3.8 เทคนิคในการเชื่อมโยงกับการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน	2.40	0.55	2.75	0.47	0.15	7
3.9 การเลือกใช้การวัดและประเมินผลที่หลากหลายในขณะสอน	2.32	0.55	2.74	0.47	0.18	2
ภาพรวมด้านปฏิบัติการสอน	2.39	0.43	2.79	0.38	0.17	
4. ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา						
4.1 การวิเคราะห์บริบทของผู้เรียน	2.36	0.53	2.78	0.45	0.18	3
4.2 การบรรยายสภาพการดำเนินการจัดการเรียนรู้	2.39	0.53	2.78	0.45	0.16	5
4.3 การวิเคราะห์ผลการจัดเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็น	2.33	0.55	2.76	0.47	0.18	3
4.4 การสรุปผลการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา	2.32	0.54	2.78	0.45	0.20	1
4.5 วิธีเขียนรายงานให้ถูกต้องตามรูปแบบ	2.31	0.54	2.78	0.46	0.20	1
ภาพรวมด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา	2.34	0.47	2.77	0.41	0.18	
5. ด้านการวิจัยในชั้นเรียน						
5.1 การวิเคราะห์สภาพปัญหาของผู้เรียน	2.40	0.57	2.79	0.44	0.16	10
5.2 การกำหนดวัตถุประสงค์ที่เหมาะสมกับสภาพปัญหา	2.39	0.53	2.78	0.46	0.17	9
5.3 การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	2.30	0.58	2.77	0.46	0.20	3
5.4 การกำหนดนวัตกรรมและวิธีการแก้ปัญหา	2.29	0.61	2.75	0.48	0.20	3
5.5 การสร้างและใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล	2.30	0.60	2.77	0.45	0.20	3
5.6 ขั้นตอนการออกแบบการวิจัย	2.28	0.64	2.75	0.47	0.21	1

ข้อรายการ	สภาพที่เกิดขึ้น		สภาพที่คาดหวัง		PNI _{modified}	Ranking
	จริง		คาดหวัง			
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD		
5.7 การเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล	2.28	0.60	2.75	0.46	0.21	1
5.8 การวิเคราะห์ผลการวิจัย	2.33	0.60	2.81	0.42	0.20	3
5.9 การสรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย	2.36	0.61	2.78	0.44	0.18	8
5.10 การเขียนรายงานวิจัย	2.34	0.58	2.78	0.44	0.19	7
ภาพรวมด้านการวิจัยในชั้นเรียน	2.33	0.49	2.77	0.39	0.19	

ตาราง 3 การวิเคราะห์เมทริกซ์ของการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Internship) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

รายการการนิเทศ	ต้องดำเนินการนิเทศเพิ่มเติมแบบเร่งด่วน	ควรดำเนินการนิเทศเพิ่มเติมแต่ไม่เร่งด่วน
ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร 	- การเขียนคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้	- การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวชี้วัดรายปีกับสาระการเรียนรู้

รายการกรณีศึกษา	ต้อง ดำเนินการ เพิ่มเติม แบบเร่งด่วน	ควร ดำเนินการ เพิ่มเติม แต่ไม่เร่งด่วน
ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	- การเขียน ตัวชี้วัดได้ให้ สอดคล้องกับ มาตรฐานการ เรียนรู้	- การเลือก กิจกรรมการ เรียนการสอน ให้เหมาะสม กับนักเรียน เวลาเรียน และ สภาพ ห้องเรียน - การกำหนด วิธีการวัดและ ประเมินผลที่ สอดคล้องกับ ตัวชี้วัด และ จุดประสงค์ การเรียนรู้ -การกำหนดก ิจกรรมการเรี นการสอนที่ทำ ให้เกิดการ เรียนรู้ที่ เหมาะสมกับ ผู้เรียน

รายการการนิเทศ	ต้อง ดำเนินการ นิเทศเพิ่มเติม แบบเร่งด่วน	ควร ดำเนินการ นิเทศเพิ่มเติม แต่ไม่เร่งด่วน
ด้านปฏิบัติการสอน 	<ul style="list-style-type: none"> - การเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน - ความถูกต้องของเนื้อหา 	<ul style="list-style-type: none"> - การสอดแทรกจริยธรรม - การเลือกใช้คำถามในการสอน - การเลือกใช้วิธีการวัดผลประเมินผล
ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา 	<ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็น 	<ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับประเด็น
ด้านการวิจัยในชั้นเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - การวิเคราะห์ผลวิจัย 	<ul style="list-style-type: none"> - การกำหนดนวัตกรรมและวิธีการสร้างและใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล - การเลือกใช้สถิติ

รายการการนิเทศ	ต้อง ดำเนินการ นิเทศเพิ่มเติม แบบเร่งด่วน	ควร ดำเนินการ นิเทศเพิ่มเติม แต่ไม่เร่งด่วน
		- ขั้นตอนการ ออกแบบการ วิจัย

สรุปและอภิปรายผล

1. สภาพในการนิเทศการปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Internship) คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ทั้งรายด้านและในภาพรวมทั้ง 5 ด้าน คือ ด้านการวิเคราะห์หลักสูตร ด้านการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ด้านปฏิบัติการสอน ด้านการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และ ด้านการวิจัยในชั้นเรียน มีสภาพการนิเทศอยู่ในระดับปานกลาง สะท้อนให้เห็นว่านักศึกษาฝึกสอนรู้สึกว่าได้รับคำแนะนำ ช่วยเหลือ และข้อที่ควรปรับปรุงต่างๆ จากอาจารย์นิเทศก์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงครามยังไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากจำนวนครั้งในการพบกันระหว่างนักศึกษาฝึกสอนและอาจารย์นิเทศก์มีจำนวนเพียง 2 ครั้ง อาจทำให้นักศึกษารู้สึกว่าการให้คำปรึกษาช่วยเหลือ แนะนำ ส่งเสริม รวมถึงระยะเวลา อาจยังไม่เพียงพอ และวิธีการในการสะท้อนผลร่วมกันอาจยังไม่ดีพอที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา หรือพัฒนาคุณภาพการสอนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุจินดา ม่วงมี (2548) ที่ทำการวิจัยเรื่องบทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ ผลวิจัยพบว่า นักศึกษาฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์ จัดอันดับความสำคัญเกี่ยวกับหน้าที่ของอาจารย์นิเทศก์ เรียงจากสำคัญที่สุดคือ 1) ตรวจแผนการสอนและสังเกตการสอนของนิสิตฝึกสอน รวมทั้งให้การข้อมูลป้อนกลับ (feedback) 2) ส่งเสริมและให้กำลังใจนิสิตฝึกสอนในการปฏิบัติการฝึกสอน และ 3) อำนวยความสะดวกในการพบพูดคุยกันระหว่างนิสิตฝึกสอน อาจารย์พี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลวิจัยของ Gal, N. (2006) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทของอาจารย์นิเทศก์จากมหาวิทยาลัยในประเทศอิสราเอล พบว่า อาจารย์นิเทศก์ละเลยในการให้ข้อเสนอแนะกับพฤติกรรมที่มีปัญหาของนักศึกษาฝึกสอน และผลการวิจัยของ Gürsoy, E. (2013) ได้ทำการพัฒนารายวิชา Practicum เพื่อให้การฝึกนักศึกษาครูดีขึ้น ซึ่งเก็บข้อมูลจากนักศึกษาโดยการสอบถามและสัมภาษณ์ พบว่า นักศึกษาฝึกสอนมีความคาดหวังได้รับข้อเสนอแนะทางตรงมากกว่าทางอ้อม เนื่องจาก ข้อเสนอแนะแบบตรงไปตรงมาทำให้นักศึกษาสามารถแก้ไขปัญหาดังกล่าวได้อย่างรวดเร็ว และไม่ต้องกังวลว่าจะเข้าใจผิด

2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นของนักศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศจากอาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม พบว่า นักศึกษามีความต้องการจำเป็นในการได้รับคำแนะนำ และคำชี้แนะจากอาจารย์นิเทศก์เกี่ยวกับด้านการวิเคราะห์หลักสูตร และด้านการวิจัยในชั้นเรียน เป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเป็นกระบวนการที่นักศึกษาจะต้องฝึกทำงานในหน้าที่ครูอย่างเข้มข้น และเป็นรูปธรรม นักศึกษาจะต้องนำความรู้และทฤษฎีที่เรียนมาไปประยุกต์ใช้ สร้างองค์ความรู้ทางการศึกษา

และเกิดทักษะทางวิชาชีพครู ซึ่งในรายวิชา Internship II นักศึกษาจะต้องวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน และนำปัญหาการเรียนรู้ออกมาวางแผนและดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นระบบ ในลักษณะของการวิจัยในชั้นเรียน ดังนั้นนักศึกษาจะต้องใช้ทั้งทักษะด้านการวิเคราะห์ผลการเรียนรู้ และทักษะการวิจัย รวมถึงความสามารถในการสังเกต เพื่อเชื่อมโยงประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นหัวข้อการวิจัย ส่งผลทำให้นักศึกษารู้สึกวิตกกังวลและต้องการได้รับการนิเทศ หรือข้อเสนอแนะจากอาจารย์นิเทศอย่างมากในประเด็นดังกล่าว ซึ่งหลักสูตรในระดับปริญญาตรี ของคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ได้จัดการเรียนการสอนในรายวิชาการวิจัยทางการศึกษา ซึ่งไม่มีรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน ส่งผลทำให้นักศึกษามีความรู้ไม่เพียงพอในการทำวิจัยในชั้นเรียน อีกประการหนึ่ง การวิจัยในชั้นเรียนเป็นการทำวิจัยในลักษณะที่ไม่เป็นทางการ ไม่เน้นความเข้มข้นของวิธีวิทยาการวิจัย การออกแบบการวิจัย แต่มุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาของผู้เรียนและการสะท้อนผล (สุวิมล ว่องวานิช, 2558) นอกจากนี้ อาจารย์นิเทศส่วนใหญ่คุ้นเคยกับการทำวิจัยเชิงวิชาการในแต่ละศาสตร์ของตนเองที่ศึกษามา ทำให้การให้ข้อเสนอแนะ และแนวทางหลากหลายแตกต่างกันไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของไชยยศ ไพวิทยศิริธรรม และยุวี ผลพันธิน (2559) ที่ได้เสนอแนวทางพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยสำหรับนักศึกษาคูไว้ว่า ให้จัดระบบพี่เลี้ยงและระบบการโค้ช (Coaching) โดยให้เรียนรู้จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย หรือครูต้นแบบด้านการวิจัย หรือฝึกอบรมระยะสั้น โดยให้ความรู้เกี่ยวกับขั้นตอนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ สำหรับด้านการวิเคราะห์หลักสูตร เป็นการพิจารณารายละเอียดของจุดมุ่งหมายและเนื้อหา แล้วพิจารณาความสัมพันธ์ทั้งจุดมุ่งหมายและเนื้อหาเพื่อนำมาวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการสอบ ในกิจกรรมนี้ นักศึกษาต้องรู้และเข้าใจเนื้อหาที่สอนอย่างชัดเจน ต้องอาศัยทฤษฎี รวมถึงประสบการณ์เพื่อให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างเนื้อหาวิชา และพฤติกรรมปลายทางของแต่ละรายวิชา นำหนักความสำคัญของเนื้อหา และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ซึ่งนักศึกษาต้องดำเนินการด้วยความละเอียดรอบคอบ นำไปสู่การบริหารการสอนและการสอบให้ได้สัดส่วนสัมพันธ์กันอย่างสมดุล และสมบูรณ์ตามความคาดหวัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเขียนคำอธิบายรายวิชาให้ครอบคลุมกับสาระการเรียนรู้ และตัวชี้วัด ด้วยเหตุดังกล่าวทำให้นักศึกษาต้องการคำปรึกษา คำแนะนำ และความช่วยเหลือมากกว่าประเด็นอื่นๆ

นอกจากนี้ ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสภาพที่คาดหวัง และสภาพที่เกิดขึ้นจริงของการนิเทศเกี่ยวกับการปฏิบัติการสอน ยังพบว่า การดำเนินการนิเทศส่วนใหญ่มีผลการดำเนินงานการนิเทศที่สูงกว่าเกณฑ์และดีเกินคาด ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า การนิเทศของอาจารย์คณะครุศาสตร์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ แต่ก็ยังพบว่ามีบางประเด็นที่นักศึกษายังมีความคาดหวังให้ดำเนินการนิเทศเพิ่มเติม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะคณะครุศาสตร์ได้มีฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่มีการปรับปรุงกระบวนการนิเทศ โดยนำผลสะท้อนจากหลายแหล่ง เช่น ผู้บริหาร ครูพี่เลี้ยงของโรงเรียนที่ศูนย์ฝึกประสบการณ์ จากนักศึกษารุ่นก่อน จากครูนิเทศ รวมถึงผลการดำเนินการในรอบปีที่ผ่านมา นำมาปรับปรุง แก้ไข และพัฒนากระบวนการนิเทศให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ทางคณะยังได้จัดให้มีกระบวนการปฐมนิเทศอาจารย์นิเทศ และนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู เพื่อสร้างความเข้าใจให้ตรงกัน และมีกำหนดตารางการนิเทศที่ชัดเจน พร้อมทั้งได้จัดทำและให้เอกสารเกี่ยวกับคู่มือแบบประเมิน รวมถึงกำหนดการการนิเทศแต่ละช่วงอย่างชัดเจน นอกจากนี้คณะฯ ยังมีคณะกรรมการกลางของ

คณะครุศาสตร์ ไปนิเทศครั้งแรกซึ่งเป็นรอบทั่วไป เพื่อเป็นการทำความเข้าใจกับทุกโรงเรียนที่เป็นเครือข่ายการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ทำให้การนิเทศซึ่งเป็นการกำกับ ติดตาม และดูแลนักศึกษา รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้าฝ่ายวิชาการ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมถึงครูพี่เลี้ยง ครูนิเทศ ได้เข้าใจกระบวนการ และรายละเอียดเกี่ยวกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูที่ชัดเจน และเป็นไปในแนวทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสุจินดา ม่วงมี (2549) ที่กล่าวว่า อาจารย์นิเทศก์ และกระบวนการนิเทศเป็นไปตามบทบาทและความรับผิดชอบที่กำหนดไว้ ย่อมนำมาซึ่งความพึงพอใจของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับแนวคิดของวัชรวิภา เลาเรียนดี (2553) กล่าวถึงกระบวนการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำเพิ่มพูนสมรรถนะการสอนสำหรับครูใหม่ ประกอบด้วย กระบวนการเตรียมความพร้อม (Preparation) ก่อนการดูแลให้คำปรึกษาแนะนำ ได้แก่ การเตรียมความพร้อมในด้านความรู้ เทคนิคและทักษะที่จำเป็น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Sweeny (2008) ที่กล่าวองค์ประกอบของโปรแกรมการดูแลให้คำปรึกษาให้คำแนะนำ ประกอบด้วย 1) การปฐมนิเทศและให้คำแนะนำในเรื่องต่างๆ 2) การปฏิบัติงานและการฝึกอบรม 3) การวางแผนปฏิบัติและกำหนดเป้าหมายของโปรแกรม 4) การสังเกตในชั้นเรียน 5) การทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อพัฒนาความเป็นมืออาชีพ 6) การจัดกิจกรรมส่งเสริมสนับสนุน แต่ก็พบว่ายังมีบางรายการที่ต้องได้รับการปรับปรุง และปรับปรุงเร่งด่วน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลวิจัยไปใช้ประโยชน์สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู

1. ควรจัดอบรมให้ความรู้กับอาจารย์ที่รับผิดชอบด้านการนิเทศเกี่ยวกับเรื่องการวิเคราะห์ผลการจัดการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และด้านการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้อาจารย์นิเทศก์จะได้นำ ไปใช้ในการนิเทศ ให้ข้อเสนอแนะกับนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพรู
2. ควรเปิดสอนในรายวิชาการวิจัยในชั้นเรียน เป็นวิชาบังคับตามหลักสูตร เพื่อให้นักศึกษาทุกคนมีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน
3. ควรเปิดช่องทางอื่นๆ ในการนิเทศให้กับนักศึกษาเพื่อให้ติดต่อได้สะดวกมากขึ้น เช่น โทรศัพท์ facebook line เป็นต้น
4. อาจารย์นิเทศก์จากคณะครุศาสตร์ควรประสานงานกับครูนิเทศหรือครูพี่เลี้ยง รวมถึงผู้บริหารสถานศึกษาที่นักศึกษาไปฝึกสอนเพื่อร่วมกันหาแนวทางช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพรูให้กับนักศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการศึกษาเกี่ยวสาเหตุ และแนวทางแก้ไขความคาดหวังของนักศึกษาที่เกิดขึ้น
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการนิเทศของอาจารย์นิเทศก์
3. ควรวิจัยและพัฒนารูปแบบ เทคนิค หรือแนวทางการนิเทศแบบให้ข้อมูลย้อนกลับที่มีประสิทธิภาพแก่นักศึกษาฝึกสอน

เอกสารอ้างอิง

- โครงการวิจัยฝ่ายฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู. (2558). *คู่มือการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ชุดวิชา “การฝึกปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา (Internship)”. พิษณุโลก:คณะครุศาสตร์.*
- จิรวรรณ กรองทอง. (2553). *ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู*. [Online]. Available : <http://www.learners.in.th>.
- ไชยยศ ไพบุทธิธรรม และยวรี ผลพันธิน. (2559). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัยสำหรับนักศึกษาครู: การประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์. *วารสารวิชาการ Veridian E-Journal*, 9(2) พฤษภาคม-สิงหาคม, 230-246.
- บวร เทศารินทร์. (ม.ป.ป). *ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู*. [Online]. Available : Gopher://school.opecc.go.th.
- บุญส่ง นิลแก้ว. (2541). *วิจัยทางการศึกษา*. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- เบญจวรรณ เกิดในมงคล. (2546). *ศึกษาสภาพและปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของสถาบันราชภัฏในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน*. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย,มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี.
- วชิรา เครือคำอ้าย. (กรกฎาคม 2553). การพัฒนารูปแบบการนิเทศนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดของนักเรียนประถมศึกษา, *Veridian E – Journal มหาวิทยาลัยศิลปกร*. ปีที่ 3 (ฉบับที่ 1).
- วัชร เล่าเรียนดี. (2553). *การนิเทศการสอน*. (พิมพ์ครั้งที่ 7). นครปฐม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- ศรีมงคล เทพรณู. 2545. *การศึกษารูปแบบการนิเทศการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเต็มรูปแบบของนักศึกษาภาคปกติ สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ปีการศึกษา 2544*. การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการอุดมศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย, สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.
- สโรชา คล้ายพันธุ์. (เดือนตุลาคม 2556 – มีนาคม 2557). ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการ ฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของนักศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตชลบุรี, *วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา*. ปีที่ 8 (ฉบับที่ 1): 63-76.
- สุจินดา ม่วงมี. (2548). บทบาทและความรับผิดชอบของอาจารย์นิเทศก์ตามการรับรู้ของนิสิตฝึกสอนอาจารย์พี่เลี้ยงและอาจารย์นิเทศก์. *วารสารศึกษาศาสตร์*, 17(2) พฤศจิกายน 2548-มีนาคม 2549 หน้า 31-46.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉรา โพธิยานนท์. 2542. *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับสมรรถภาพวิชาชีพครูของนักศึกษาฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา ปีการศึกษา 2542*. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
- เอกภูมิ จันทรวงศ์, ชาตรี ฝ่ายคำตา และวรรณทิพา รอดแรงคำ. (มีนาคม - เมษายน พ.ศ.2555). การศึกษาสภาพการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู หลักสูตรการผลิตครู 5 ปี: รายวิชาการสังเกตและฝึกปฏิบัติงานครู, *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. ปีที่ 31 (ฉบับที่ 2): 150-165.

Fraenkel, Jack R., and Norman E. Wallen. (2003). *How to Design and Evaluation Research in Education*. 6nd ed. Boston : McGraw-Hill.

Gal, N. (2006). The role of Practicum supervisors in behaviour management education. *Teaching and Teacher Education*. 22. Retrieved from http://ac.els-cdn.com/S0742051X05001472/1-s2.0-S0742051X05001472-main.pdf?_tid=f1adaea8-3f77-11e7-864d-0000aacb360&acdnat=1495517184_da85ae817bd3fa719b42c6ed7b7934ae

Gürsoy, E. (2013). Improving practicum for a better teacher training. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. Retrieved from http://ac.els-cdn.com/S187704281303317X/1-s2.0-S187704281303317X-main.pdf?_tid=dcb7c2fe-40f8-11e7-a8a3-0000aacb360&acdnat=1495682505_6bddb31fbf4ffedadac546b85b424049

Ozek, Y. (2009). Overseas teaching experience: student teachers' perspectives of teaching practicum. *Procedia Social and Behavioral Sciences*. Retrieved from http://ac.els-cdn.com/S1877042809004509/1-s2.0-S1877042809004509-main.pdf?_tid=edb77b48-40f4-11e7-ad2d-0000aacb362&acdnat=1495680816_8bf698af78739fd3f4caae64728ad8e7.

Sweeny, B. W. (2008). *Leading the teacher induction and mentoring program*. (2 nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin Press.